

Almosen

**En offerplads
fra overgangen bronze-/jernalder**

UDGRAVNINGSBERETNING

**NÆM 1995:120
NNU A 7347**

Næstved Museum 2002

NÆM 1995:120
NNU A 7347

ALMOSEN

En offerplads fra overgangen yngre bronzealder/ældre jernalder

Sb. 7A, Glumsø (/Tyvelse) sogn, Tybjerg herred, Præstø amt

Sted nr. 05.07.04

4cm kort nr.1412 I NØ

UTM koord. 671125, 6140365

Jf. også NM j.nr. 58/36, B 12791 - B 12793, og NÆM 1992:200

Udgravningsberetning

v/Anne Bloch Jørgensen, Charlie Christensen og David Earle Robinson, marts 2002

Indhold:

- 1. Resume, Undersøgelsens baggrund, Topografi & Metode og forløb:** jf. bilag I
- 2. Målesystem**
- 3. Anlægsbeskrivelse**

Bilag:

- I** **A:** Anne Bloch Jørgensen 1995: Foreløbig rapport vedr. udgravning af offerplads fra yngre bronzealder/ældre jernalder. NÆM 1995:120.
B: Anne Bloch Jørgensen & David Earle Robinson 1996: Almosen under lup – nyt om offerpladsen ved Tyvelse. *Liv og Levn* 10. Næstved Museum.
C: Anne Bloch Jørgensen, David Robinson & Charlie Christensen 1999: Almosen, Denmark: A ritual bog site from the 1st millennium BC. I: Bryony Coles *et al.*: *Bog Bodies, Sacred Sites and Wetland Archaeology*. WARP (Wetland Archaeology Research Project).
- II** Fundliste
- III** Fotoliste
- IV** Liste over tegninger
- V** C-14 dateringer og vedanatomet bestemmelse
- VI** Skeletrapport v/Pia Bennike
- VII** Dyreknogeter - artsliste v/Knud Rosenlund
- VIII** Tegninger
- IX** Fotos

1. Resume, Undersøgelsens baggrund, Topografi & Metode og forløb

Jf. bilag I A-C.

2. Målesystem

Et vilkårligt målesystem blev afsat med træpæle af landinspektørfirmaet Toft & Malmskov, jf. tegning 1, 2 og 3. Det blev indmålt i forhold til to faste punkter - to nedhamrede jernpæle i skel mod vest, jf. tegning 1.

Træpælene dannede udgangspunkt for udgravningens målesystem, med første koordinaten voksende mod øst og anden koordinaten voksende mod nord.

Fikspunktet var under hele udgravningsforløbet træpælen med koordinaterne 500/500, med en fast aflæsning på 0,29 m.

3. Anlægsbeskrivelse

Lagene er nummereret fortløbende inden for de enkelte felter (A, B, C, D, F). Anlægsbeskrivelsen omfatter registreringer af profilerne 1-9.

Profil 1, felt A

Pollenserier udtaget d. 25.08.1995 af CC fra profil 1 i felt A ved pkt. 517/519,1, jf. tegning 20. 0-pkt = niv. 3,25 m. Snor i niv. 2,00 m, aflæsning af fixpkt. 0,29 m.

Prøvenr.	Fra 0-pkt.	Niv.	Lagniv.
M58701	0,15 m	3,10 m	? m - 3,06 m: lag 22, lim. sup. 3
M58702	0,20 m	3,05 m	
M58703	0,23 m	3,02 m	3,06 m - 2,86 m: lag 21, lim. sup. 2
M58704	0,26 m	2,99 m	
M58705	0,28 m	2,97 m	
M58706	0,305 m	2,945 m	
M58707	0,325 m	2,925 m	
M58708	0,35 m	2,90 m	
M58709	0,375 m	2,875 m	
M58710	0,45 m	2,80 m	2,86 m - 2,75 m: lag 20, lim. sup. 1-2
M58711	0,52 m	2,73 m	
M58712	0,52 m	2,73 m	2,75 m - 1,85 m: lag 4, lim. sup. 3
M58713	0,56 m	2,69 m	
M58714	0,60 m	2,65 m	
M58715	0,64 m	2,61 m	
M58716	0,68 m	2,57 m	
M58717	0,715 m	2,535 m	
M58718	0,76 m	2,49 m	
M58719	0,79 m	2,46 m	
M58720	0,83 m	2,42 m	
M58721	0,885 m	2,365 m	
M58722	0,93 m	2,32 m	
M58723	0,99 m	2,26 m	
M58724	1,05 m	2,20 m	

M58725	1,10 m	2,15 m	
M58726	1,15 m	2,10 m	
M58727	1,21 m	2,04 m	
M58728	1,27 m	1,98 m	
M58729	1,33 m	1,92 m	
M58730	1,40 m	1,85 m	1,85 m - 1,79 m: lag 13, lim. sup. 1 1,79 m - 1,53 m: lag 1

Ad M58709: indeholder træ, måske fra overliggende lag.

Ad M58711: glas gik itu, M58712 udtaget 15 cm sydvestligere.

Lagbeskrivelse - profil 1 v/CC

Nordøst-sydvest profil, felt A. 517/506-519,5. Jf. tegning 20:

- Lag 1 (profil 1, felt A)
Pløjelag
- Lag 2 (profil 1, felt A)
Tør, opsprækkende, sandblandet tørv
- Lag 3 (profil 1, felt A)
Brunsart, ret fin og homogen, meget destrueret tørv. Gennemsat af yngre ellerødder. Fra 509 til 510,5 udfylder det grube efter væltet rod.
- Lag 4 (profil 1, felt A)
Olivenbrun til brun sumptørvholdig detritus- til grovdetritusgytje. Mørkner til mørkbrun, ikke varm brun. Lagdiagnose: Tl¹⁺, Th¹, Ld², Dg1, Dh+, Dl+.
Fos. veg.: Ret meget rodilt, ellers ikke så meget erkendeligt. Ingen frø obs., Fontinalis set.
Mod nordøst bliver laget 90 cm tykt. Her er det nederst sandet Ga⁺⁺, Gs⁺, mere løst og med flere plantedele Dh⁺⁺, Dl⁺⁺, men uden rodilt. Med enkelte skaller [+]. Øverst bliver laget ret sumptørvholdigt, Th², Ld¹, Dg1, Dh+. De øverste 10 cm er brun og iltet i væg.
- Lag 5 (profil 1, felt A)
Blakket, mørkegråt, gytjeholdigt, mellemkornet og noget usortet sand. Lagdiagnose: Ld²1, Ga3, Gs, Dl⁺⁺, Tl²⁺.Laget indeholder store mængder af vandrullet træ. Gytjeindholdet vekslende, størst nederst, næsten rent sand øverst. Fra 515-517,5 ses en svag lagdeling af skiftende sand- og trælag, nederst ses også rene gytjelag. Kan her ligne åløbsaflejring - som CC kender det fra Fribrødre Å.
- Lag 6 (profil 1, felt A)
"Undergrund", sydvestligst gråt, rustpletet, let leret, usortet sand med enkelte småsten. Blakket af nedsvivning. Med nedvoksede rødder, nordøstligere ensfarvet mellemgråt. Nordøstligst mere groft og gruset, tillige med mollusk fragmenter, tydeligt vandaflejret. Knogler og potteskår ligger på overgrænsen af dette lag. Nordøst for pkt. ca. 516 er laget kaldt lag 15.
- Lag 7 (profil 1, felt A)
Fine humusstriber i gulgråt, mellemkornet, let gruset sand. De sorte smålag er kun mm tykke. Stedvis med større partier eller tykkere lag af brunsort destrueret tørv.
- Lag 8 (profil 1, felt A)
Som lag 7, men kun med få og bredere, humøse striber i det noget uenskomne sand.
- Lag 9 (profil 1, felt A)
Slire af lyst gulgråt, fin- til mellemkornet, lidt usortet sand, helt sterilt.

- Lag 10 (profil 1, felt A)
Gråt, blakket, let tørveholdigt, mellemkornet, lidt usorteret sand.
- Lag 11 (profil 1, felt A)
Gråbrun, lerholdig detritusgytje, stedvis ret sumptørveholdig. I væg lys brungrå, skarpt afgrænset opad, mere jævn overgang nedadtil.
- Lag 12 (profil 1, felt A)
Meget heterogent lag af tørvebrokker i gulgråt, mellem til finkornet, ret sorteret sand. Ingen tydelig lagdeling. Tørvebrokker afrundede, 2-8 cm store.
- Lag 13 (profil 1, felt A)
Rustpletet, grågult sand, noget usorteret, gruset.
- Lag 14 (profil 1, felt A)
Heterogent lag af gytjeholdigt sand med partier af kalkgytje, mellemgråt, kalkgytjepartier grågule. I væg som helhed let gulligt. Ret mange molluskfragmenter, bl.a. låg og skaller af Bithynia. Kun få plantefragmenter.
- Lag 15 (profil 1, felt A)
Mellemgråt sandet grus, løst.
- Lag 16 (profil 1, felt A)
”Løsrevne” lagpartier af sand med gytje- og lerstriber, skarpt afgrænsede. Har vel udgjort et sammenhængende lag som er opsplittet i vanddrukken tilstand. Måske er der tale om græstørv udsmidt i gytje.
- Lag 17 (profil 1, felt A)
Let gytje- og lerholdigt sand, noget uenskornet. I væg lidt gullig, som lag 14.
- Lag 18 (profil 1, felt A)
Groft, heterogent parti i lag 19 med uregelmæssige sandlommer og større træstykker.
- Lag 19 (profil 1, felt A)
Brunsort grovdetritusgytje med mange trærødder, ikke sandet. Ret destrueret. Lagdiagnose: Ld³2, Dg2, Tl²+++.
- Lag 20 (profil 1, felt A)
Gråt, næsten rent sand, groft, usorteret.
- Lag 21 (profil 1, felt A)
Brunsort detritusgytje. I væg fin, glat og homogen. Ved udtagning minder den meget om lag 19, men har ikke trærødder. Lagdiagnose: Ld²3, Dg1.
- Lag 22 (profil 1, felt A)
Lys kalkgytje, under vand.

Profil 2, felt C

Pollenserie udtaget d. 01.09.1995 af CC fra profil 2 i felt C ved pkt. 517/531,45, jf. tegning 21.
0-pkt = niv. 3,40 m. Snor i niv. 1,80 m, aflæsning af fixpkt. 0,29 m.

Prøvenr. Fra 0-pkt. Niv. Lagniv.

M58731	0,08 m	3,32 m	? m - 3,34 m: lag 6, lim. sup. 3
M58732	0,12 m	3,28 m	3,34 m - 3,06 m: lag 9, lim. sup. 2
M58733	0,16 m	3,24 m	
M58734	0,20 m	3,20 m	
M58735	0,24 m	3,26 m	
M58736	0,28 m	3,12 m	
M58737	0,30 m	3,10 m	
M58738	0,325 m	3,075 m	
M58739	0,36 m	3,04 m	3,06 m - 2,75 m: lag 8, lim. sup. 1
M58740	0,39 m	3,01 m	
M58741	0,43 m	2,97 m	
M58742	0,47 m	2,93 m	
M58743	0,51 m	2,89 m	
M58744	0,55 m	2,85 m	
M58745	0,59 m	2,81 m	
M58746	0,62 m	2,78 m	
M58747	0,64 m	2,76 m	
M58748	0,68 m	2,72 m	2,75 m - 2,47 m: lag 5, lim. sup. 2
M58749	0,72 m	2,68 m	
M58750	0,76 m	2,64 m	
M58751	0,80 m	2,60 m	
M58752	0,84 m	2,56 m	
M58753	0,88 m	2,52 m	
M58754	0,915 m	2,485 m	
M58755	1,08 m	2,32 m	2,47 m - 2,27 m: lag 4, lim. sup. 2
M58756	0,99 m	2,41 m	
M58757	1,145 m	2,255 m	
M58758	1,175 m	2,225 m	2,27 m - 1,83 m: lag 3, lim. sup. 3
M58759	1,21 m	2,19 m	
M58760	1,255 m	2,145 m	
M58761	1,30 m	2,10 m	
M58762	1,34 m	2,06 m	
M58763	1,38 m	2,02 m	
M58764	1,42 m	1,98 m	
M58765	1,46 m	1,94 m	
M58766	1,50 m	1,90 m	
M58767	1,53 m	1,87 m	1,83 m - 1,77 m: lag 14, lim. sup. 2
M58768	1,56 m	1,84 m	1,77 m - 1,72 m: lag 2, lim. sup. 2
M58769	1,59 m	1,81 m	1,72 m - 1,40 m: lag 1

Ad M58755: udtaget på 1,08 m (=niv. 2,32 m) i gytjeparti.

Ad M58756: udtaget på 0,99 m (=niv. 2,41 m) i sandet parti.

Sedimentprøver, af vilkårligt rumfang, udtaget d. 01.09.1995 af CC fra profil 2 i felt C, umiddelbart sydvest for pollenserien, som blev udtaget ved pkt. 517/531,45, jf. Tegn. 21. Angivet i mål under snor i niv. 1,80 m (0-pkt.), samt omregnet til niv., aflæsning af fixpkt. 0,29 m.

Prøvenr.	Fra 0-pkt.	Niv.
1	1,15 - 1,10 m	2,95 - 2,90 m
2	1,00 - 0,95 m	2,80 - 2,75 m
3	0,85 - 0,80 m	2,65 - 2,60 m
4	0,75 - 0,70 m	2,55 - 2,50 m
5	0,60 - 0,55 m	2,40 - 2,35 m
6	0,40 - 0,35 m	2,20 - 2,15 m
7	0,25 - 0,20 m	2,05 - 2,00 m
8	0,08 - 0,03 m	1,88 - 1,83 m

Lagbeskrivelse - profil 2 v/CC

Nordøst-sydvest profil, felt C. 517/527-551. Jf. tegning 21:

- Lag 1 (profil 2, felt C)
 Pløjelag
- Lag 2 (profil 2, felt C)
 Som lag 3, men helt tør og opsprækkende.
- Lag 3 (profil 2, felt C)
 Varm mørkebrun, noget destrueret detritusgytje, mod land (mod nordøst) let sandet, mere grå og mere destrueret. Der ses kun destrueret rodfilt. Sydvestligere mere brun, men mørkner noget, her kun svagt sandet, med bedre bevarede planterester: rodfilt, kviste og nedvoksede ellerødder.
 Gennemsnitsdiagnose: Ld³3, Th³1, Ga+, Tl¹⁻²⁺⁺, Dl+.
- Lag 4 (profil 2, felt C)
 Stærkt heterogent bestående af vekslende gytje- og sandlag samt uregelmæssige partier af sand. Med vandrullet træ i store mængder og med enkelte knogler.
 Rene eller næsten rene sandlag er udskilt som lag 10. Sandet må være nedskyldt fra omgivelserne, eller evt. uderoderet fra bredden. Der må have været urolige forhold på aflejningsstedet, da laget indeholder talrige afbrudte grenstykker og meget bark, der må stamme fra druknet vegetation som er omlejret og brudt i stykker.
 Diagnose, gennemsnitlig: Ga2, Ld²⁻³1, Dl1, Gs+++ , Tl¹⁻²⁺⁺, Dg?
- Lag 5 (profil 2, felt C)
 Brun sumpørvholdig grovdetritusgytje. Brednærest grovere og med flere kviste. Den nedre del med grønlig, uiltede partier af udseende som lag 8. Med en del destrueret rodfilt. Lagdiagnose: Th³1, Ld²⁻³2, Dg1, Dl++, Dh?, Tl¹⁻²⁺⁺. Laget ofte forstyrret eller påvirket af nedvoksede ellerødder.
- Lag 6 (profil 2, felt C)
 ”Undergrund”. Groft, stenet og gruset usorteret sand med lerbrokker.
- Lag 7 (profil 2, felt C)
 Lag af stenet og let gruset uenskornt sand med et par gytjestrøber.
- Lag 8 (profil 2, felt C)
 Grønlig, mørk gråbrun grov detritusgytje. Der ses ikke rodfilt, men en del ret nedbrudte mindre plantedele, enkelte kviste, mange frø af *Menyanthes*. Allernederst med hele skaller og skalsmuld. Har i væg et grønt skær. Fjernest fra land er laget grønligt ved udtagning. Lagdiagnose: Ld²⁻³2+, Dg2-, Dh++, Th²⁻³(+), Dl+, Tl²⁺, +, +, (Planorbis-arter og *Sphaerium*).
- Lag 9 (profil 2, felt C)
 Blakket gul til grå kalkgytje. Lagdiagnose: Ld¹2, Lc2, +++, +++. Planorbis, *Sphaerium* m.fl.

- Lag 10 (profil 2, felt C)
Sandlag i lag 4. Rene eller næsten rene, ofte skarpt afgrænsede.
- Lag 11 (profil 2, felt C)
Markant lag af skarpt afgrænsede smålag af ler, silt og finsand. Ler dominerende i nedre smålag, finsand i øvre og her er der intet lerindhold. Er sedimenteret i vand.
- Lag 12 (profil 2, felt C)
Skarpt afgrænset, nedpresset parti af smålag af skiftende ler og gytje, ca. 2 mm tykke lag.
- Lag 13 (profil 2, felt C)
Nedpresset parti af nederst sand (rent) og øverst fin, svagt sandet, let grønlig gytje.
- Lag 14 (profil 2, felt C)
Lysegråt lag af siltet ler med mm-tynde lag af gytje eller finsand.
- Lag 15 (profil 2, felt C)
Meget groft parti af gytje og træstumper i sand, mærkelig udformning. Fremtræder mørkegråt.
- Lag 16 (profil 2, felt C)
Grovere horisont af lag 5, ikke sandet.
- Lag 17 (profil 2, felt C)
Let sandet, brunsort, destrueret tørv med enkelte småsten. Ikke tør og smuldrende. Der ses en del mere eller mindre recent rodfilt. Kan evt. være destrueret gytje, men det er næppe sandsynligt.

Bemærkninger til profiltegning 21, profil 2:

Lag 2, brunsort, let sandet, opsprækkende, destrueret tørv fortsætter til maksimalt niv. 0,60 m omkring 517/559. Her afskæres det af nordøstfor liggende grube. I profilgrøftens anden væg kan det følges op til skønsvist niv. 0,40 m omkring 516,5/562.

Profil 3, felt B

Lagbeskrivelse - profil 3 v/CC

Nordøst-sydvest profil, felt B. 497/512-519,3. Jf. tegning 22:

- Lag 1 (profil 3, felt B)
Pløjelag
- Lag 2 (profil 3, felt B)
Brun til olivenbrun, sumptørholdig detritusgytje. I væg homogen. Mørkner meget til sortbrun. Ret homogen grundmasse med rodfilt. Lagdiagnose: Ld², Dg², Th²⁺⁺⁺, Dh⁺. Med grovere plantedele og frø af Nuphar og Menyanthes. Øvre 10 cm noget iltet og destrueret, i væg med rødt skær. Laget ses at være forstyrret og indeholde sandpartier m.m., hvor det ligger over de nedsunkne sten.
- Lag 3 (profil 3, felt B)
Mørkegrå, svagt grønlig, sandet detritusgytje med mange molluskskaller. Lagdiagnose: Ld²1, Dg1, Dl⁺, Ga², Gs⁺, Ggmin⁺, [+], [+++]. Med enkelte træstumper og kviste. Mange snegle: Planorbis (flere arter), Lymnaea, Bithynia.
- Lag 4 (profil 3, felt B)
Sandet ellekærtørv. Sand i slirer, partier og jævnt fordelt.
- Lag 5 (profil 3, felt B)

Ellekærtærv, brun, mørkner til gråsort, helt uden brun farvetone. Meget heterogen: kviste, bark, vedstumper og ellerødder i svagt sandet grundmasse. Der ses også en del rodfilt. Lagdiagnose: Tl¹⁻²4, Ga+. Varierer meget i grovhed i profil, stedvis næsten ingen grundmasse, kun grove vedstykker. Med mange oftest lodrette ellerødder.

- Lag 6 (profil 3, felt B)
"Undergrund". Gruset og småstenet sand. Veksler meget i sammensætning. Lagdiagnose: Ga3, Gs1, Ggmin++, Ggmaj+, Tl²+. Mellemgråt, usortet, skarpt. Stedvis meget gruset.
- Lag 7 (profil 3, felt B)
Næsten rene sandstriber. Mellemgråt, usortet, mellem til groft sand.
- Lag 8 (profil 3, felt B)
Heterogent, udtørret lag af ret nedbrudte og forstyrrede tørve-/gytjepartier i sand eller mere jævnt blandet.

Bemærkninger til profiltegning 22, profil 3:

De mange udkastede sten forstyrrer lagforholdene ret meget fra 512-516. Lag 2 er her meget forstyrret og fremtræder heterogent på grund af de store sten, der er sunket ned gennem det, i modsætning til området 516,5-518,5.

Der udtoges ikke prøveserier i dette profil. Profil 1 (tegn. 20) viser samme lag bedre og mindre forstyrret.

Opmålingen er ikke fortsat længere mod sydvest end til 497/512. Der forekommer gruber og andet der næsten umuliggør at se den reelle lagserie. "Tørven", lag 2/5, kan følges til 506,5, hvor det hurtigt forsvinder ved stejl banke af nedskyssand. Toppen af "tørven" når op på ca. niv. 1,30 m på dette sted.

Profil 4, felt A

Pollenserie udtaget d.01.09.1995 af DR fra profil 4 i felt A ved pkt. 514,6/519,35, jf. tegning 23.

Prøvenr.	Niv.	Lagniv.
M58770	1,90 m	1,40 m - 1,87 m: lag 1
M58771	2,04 m	1,87 m - 1,95 m: lag 16
M58772	2,05 m	1,95 m - 2,31 m: lag 2
M58773	2,12 m	
M58774	2,20 m	
M58775	2,25 m	
M58776	2,30 m	
M58777	2,35 m	
M58778	2,34 m	2,31 m - 2,60 m: lag 3
M58779	2,40 m	
M58780	2,45 m	
M58781	2,50 m	
M58782	2,55 m	
M58783	2,58 m	2,60 m - 2,69 m: lag 4
M58784	2,62 m	
M58785	2,65 m	

M58786	2,69 m	2,69 m - 2,79 m: lag 4A
M58787	2,73 m	
M58788	2,77 m	
M58789	2,80 m	2,79 m - 3,01 m: lag 7
M58790	2,84 m	3,01 m - : lag 10
M58791	2,68 m	2,67 m - 2,70 m: lag 4B
M58792	2,71 m	2,70 m - 2,72 m: lag 4A
M58793	2,73 m	2,72 m - 3,01 m: lag 7
M58794	2,76 m	
M58795	2,81 m	
M58796	2,76 m	2,74 m - 2,80 m: lag 7
M58797	2,67 m	2,60 m - 2,70 m: lag 5

Ad M58778: Udtaget 10 cm sydøstligere, inde i kraniefragment A 161
Ad M58786: Udtaget inde i hestekranie A 160
Ad M58791: Udtaget 40 cm sydøstligere
Ad M58792-M58795: Udtaget 20 cm nordvestligere
Ad M58796-M58797: Udtaget nordvestligere i profil, ved 512,16/519

Sedimentprøver, af vilkårligt rumfang, udtaget d. 01.09.1995 af DR fra profil 4 i felt A, umiddelbart nordvest for pollenserien, som blev udtaget ved pkt. 514,6/519,35, jf. tegning 23:

Prøvenr.	Niv.	Lag
101	2,05 - 2,10 m	Lag 2 (pose 1)
102	2,20 - 2,25 m	Lag 2 (pose 2)
103	2,27 - 2,32 m	Lag 2 (pose 3)
104	2,35 - 2,40 m	Lag 3 (pose 1)
105	2,45 - 2,50 m	Lag 3 (pose 2)
106	2,55 - 2,60 m	Lag 3 (pose 3)
107	2,60 - 2,70 m	Lag 4
108	2,70 - 2,75 m	Lag 4A, vest f. hestekraniet A 160
109	2,73 - 2,78 m	Lag 7, vest f. trærod A 168
110	2,60 - 2,70 m	Lag 5
111	2,74 - 2,80 m	Lag 7
112	2,08 - 2,14 m	Lag 3

Ad nr. 110-112: udtaget nordvestligere i profil, ved 512,15/519

C-14 prøve: Ellorod A 167 fra lag 7 udtaget ved 514,35/519,35, top i niv. 2,70 m

Lagbeskrivelse - profil 4 v/DR

Nordvest-sydøst profil i felt A, 512-517/519-519,6. Jf. tegning 23:

- Lag 1 (profil 4, felt A)
Pløjelag. Lag 1A leret engjord, lag 1B vekslende sand- og tørvelag i striber, lag 1C fedtet lerlag. Lag 1 forstyrret af moderne drænledning omkring 513,80.
- Lag 2 (profil 4, felt A)
Gytje, som går over i sumptørv allernederst. Enkelte stumper af træ/grene, især med den nedre grænse. Homogent lag. Dog mellem 514 og 515 græstørvlignende partier med ler- og sandstriber. Lag 2 forstyrret af moderne drænledning omkring 513,80.
- Lag 3 (profil 4, felt A)
Meget diffuse grænser mellem lag 2 og lag 3 (dvs. over 2-4 cm). Gytje med sneglehuse og en del pinde m.m., indeholdende lidt sand og grus. Homogent lag. Snegleindholdet i lag 3 falder jævnt fra 515 mod 517, samtidig bliver grænsen mellem lag 2 og lag 3 meget mere diffus. I lag 3A bølgede sandlag og -linser i gytjen.
- Lag 4 (profil 4, felt A)
Rimelig skarp grænse mellem lag 3 og lag 4 (let bølgede, ca. 2-3 mm). Lag 4 består af groft sand, grus og enkelte småsten. Enkelte store stykker og stumper af træ. Det organiske indhold meget ringe. Lag 4A består af blandede sand- og gytjepartier med sneglehuse, sten og småsten samt træstumper. Lag 4B er en gytjestrøbe i lag 4. Ved 514,20 går lagene 4, 5 og 6 ud i ét, og gytjeindholdet falder her kraftigt. Generelt ligger et groft sandlag nederst med finere sandlag, -lommer og -linser samt gytjestrøber og -lommer i den øvre del. Flere nævestore sten i det grove sandlag.
- Lag 5 (profil 4, felt A)
Grænsen mellem lag 4 og lag 5 er meget bølgede og skarp, men rodet. Mange steder trænger partier af lag 4 ned i lag 5. Lag 5 består af mørk, fin gytje. Homogent lag. Ved 514,20 går lagene 4, 5 og 6 ud i ét, og gytjeindholdet falder her kraftigt. Generelt ligger et groft sandlag nederst med finere sandlag, -lommer og -linser samt gytjestrøber og -lommer i den øvre del. Flere nævestore sten i det grove sandlag.
- Lag 6 (profil 4, felt A)
Grænsen mellem lag 5 og lag 6 er også meget bølgede, men skarp. Partier af lag 5 trænger ned i lag 6 og omvendt. Lag 6 er et meget heterogent lag, skiftende fra fint sand til groft sand, grus, småsten og sten. Hovedparten af genstandsfundene er gjort i lag 6. Ved 514,20 går lagene 4, 5 og 6 ud i ét, og gytjeindholdet falder her kraftigt. Generelt ligger et groft sandlag nederst med finere sandlag, -lommer og -linser samt gytjestrøber og -lommer i den øvre del. Flere nævestore sten i det grove sandlag.
- Lag 7 (profil 4, felt A)
Skarp grænse mellem lag 6 og lag 7, let bølgede. Flossede (øvre) ender af ellerødder rækker lidt op i lag 6. Lag 7 består af fin ellekærtørv. Homogent lag.
- Lag 8 (profil 4, felt A)
Skarp grænse mellem lag 7 og lag 8. Lag 8 består hovedsagelig af groft sand og grus. Ellerødderne trænger helt igennem laget.
- Lag 9 (profil 4, felt A)
Skarp grænse mellem lag 8 og lag 9. Lag 9 består af en heterogen blanding af gytje og fint sand (mest gytje), + lidt sand og sandede partier.
- Lag 10 (profil 4, felt A)
Diffus overgang til lag 10, over 1-2 cm. Lag 10 består af en heterogen blanding af hovedsagelig groft sand og grus, iblandet partier af sneglegytje (kalkgytje) og finere sand. Lag 10 går mere og mere over i kalkgytje mod øst.

Profil 5, felt D

Sedimentprøver, af vilkårligt rumfang, udtaget d. 11.10.1995 af DR fra profil 5 i felt D, ved 471/518,5. Jf. tegning 24.

Prøvenr.	Niv.	Lag
1	1,86 - 1,96 m	Lag 2
2	2,02 - 2,10 m	Lag 2A
3	2,30 - 2,40 m	Lag 3

Lagbeskrivelse - profil 5 v/DR

Nordvest-sydøst profil i felt D, 470-475/518,5. Jf. tegning 24:

- Lag 1 (profil 5, felt D)
Pløjelag, leret muldjord. Meget fint i bunden af laget, mere sandet mod sydøst.
- Lag 2 (profil 5, felt D)
Fin detritusgytje med rodfragmenter og fint sand.
Lag 2A - som lag 2, men mere heterogent med sandlinser og -lommer, sneglehuse og sten i forskellige størrelser.
Lag 2B - opgravet undergrundsler med skarp overgrænse til lag 2.
Lag 2, 2A og 3(A) er omkring 473,5 forstyrret af en moderne drænledning.
- Lag 3 (profil 5, felt D)
Lag 3 og lag 3A er meget rodede sammenskytlag med gytje, træ, bark, sten, grus og sand samt større stykker træ. Lag 3A er mere groft og sandet end lag 3. Lag 3(A) mod sydøst ligner lag 3 og 3A i den nordvestlige del af profilet, men mere rodet og sandet, og med flere håndstore og større sten.
Lag 2, 2A og 3(A) er omkring 473,5 forstyrret af en moderne drænledning.
- Lag 4 (profil 5, felt D)
"Undergrund" med nedvoksede ellerødder. Bølgende erosionsflade mellem lag 3 og lag 4.
- Lag 5 (profil 5, felt D)
Lerblandet gytje, et forstyrret, heterogent lag.
- Lag 6 (profil 5, felt D)
En mere sandet udgave af lag 5, med jernudfældninger.

Profil 6, felt B

Lagbeskrivelse - profil 6 v/DR

Nordvest-sydøst profil i felt B, 493-497/519,22-519,4. Jf. tegning 25:

- Lag 1 (profil 6, felt B)
Pløjelag. Forstyrret engjord blandet med gytje/tørv i forskellige proportioner.
- Lag 2 (profil 6, felt B)

Gytje med enkelte lerede og sandede partier, enkelte grene. Grænsen til lag 1 er ujævn/bølgende. De sandede partier tiltager mod den nedre grænse, mod lag 3, som er skarp og bølget. Lag 2A består af snelegytje.

- Lag 3 (profil 6, felt B)
Blandet, sandet gytje med sandede partier, enkelte små og store sten samt en del træstumper. Lag 3A består af groft, gråt sand og grus. Grænsen mellem lag 3 og lag 4 er skarp, men meget ujævn. Mod sydøst bliver grænsen mindre og mindre skarp (over 1-2 cm) og lag 3 bliver grovere og grovere, med træ og barkflager (nogle er meget store). Laget er meget rodet og indeholder tydelige linser af både fint og groft sand. Diverse fund fra dette lag.
Lag 3C er en meget rodet blanding af kærtørv, gytje, snelegytje og sand i lommer og striber (ikke vandrette).
- Lag 4 (profil 6, felt B)
Ellekærtørv med ellerødder. Antallet af rødder bliver mindre mod nordvest - laget virker mere destrueret her. Enkelte sandlag forekommer.
- Lag 5 (profil 6, felt B)
Blødt gytjelag med ganske lidt sand.
- Lag 6 (profil 6, felt B)
Kalkgytje, sandet. Diffus overgang til lag 7 (på flere cm).
- Lag 7 (profil 6, felt B)
"Undergrund", sandet. Mod nordvest groft sand/grus, mod sydøst fint sand.
- Lag 8 (profil 6, felt B)
Kærtørv næsten uden sand, kun enkelte sandstriber.
- Lag 9 (profil 6, felt B)
Kraftigt sand-/gruslag med jernudfældninger.

Profil 7, felt F

Pollenserier udtaget d.01.10.1995 af DR fra profil 7 i felt F ved pkt. 470/525,2. Jf. tegning 26.

Prøvenr.	Niv.	Lagniv.	
M58798	2,58 m	lag 4	2,57 m - : lag 4
M58799	2,54 m	lag 3	2,38 m - 2,57 m: lag 3
M58800	2,44 m	lag 3	2,25 m - 2,38 m: lag 2
			1,20 m - 2,25 m: lag 1

Sedimentprøver, af vilkårligt rumfang, udtaget d. 01.10.1995 af DR fra profil 7 i felt F, umiddelbart nordvest for pollenserien, som blev udtaget ved pkt. 470/525,2. Jf. tegning 26.

Prøvenr.	Niv.	Lag
1	2,30 - 2,36 m	Lag 2

2 2,46 - 2,52 m Lag 3

Lagbeskrivelse - profil 7 v/DR

Nordvest-sydøst profil i felt F, 469,5-470,7/525,2. Jf. tegning 26:

- Lag 1 (profil 7, felt F)
Pløjelag
- Lag 2 (profil 7, felt F)
Meget ujævn og diffus overgang fra lag 1 til lag 2, bølgende. Lag 2 består af lidt graderet, tørveagtig gytje med mange rodfragmenter og grene, både store og små. Lommer og linser af fint sand.
- Lag 3 (profil 7, felt F)
Diffus, men jævn overgang fra lag 2 til lag 3. Lag 3 består af detritusgytje med sneglehuse, lidt sand og grus samt enkelte små vedfragmenter, pinde og grene.
- Lag 4 (profil 7, felt F)
"Undergrund", stenet ler med rester af rødde/organisk materiale i tynde kiler. Meget uregelmæssig overgang hertil fra lag 3. Gytje omkring de øverste sten samt i tynde kiler i laget.

Profil 8, felt A

Sedimentprøver, af vilkårligt rumfang, udtaget d. 08.09.1995 af DR fra profil 8 i felt A, ved 512/518,6. Jf. tegning 28.

Prøvenr.	Niv.	Lag
113	2,50 - 2,56 m	Lag 3
114	2,58 - 2,66 m	Overgangen lag 2/3

Lagbeskrivelse - profil 8 v/DR

Nordøst-sydvest profil i felt A, 512/517-519. Jf. tegning 28:

NB: den øverste del af lagserien var bortgravet på tidspunktet for opmålingen her.

- Lag 1 (profil 8, felt A)
Sneglegytje med enkelte knogler og flintafslag, små mængder sand, grus, småsten samt træstumper og bark. Skarp (ca. 0,5 cm) og bølgende grænse til lag 2.
- Lag 2 (profil 8, felt A)
Skiftende sandlag - grus/sand/småsten. Meget lidt organisk materiale. Skarp, men meget bølgende grænse til lag 3.
- Lag 3 (profil 8, felt A)
(= lag 7 i nordvest-sydøst profilet) Fint gytjelag med ellerødder. I lag 3A er der vekslende lommer/partier af gytje og blandet (mest fint) sand. Virker som om sandet er opblandet med den øverste gytje. Enkelte sandlommer forekommer længere nede i lag 3. Det øverste af ellerødderne er flosset. Bundet af lag 3 går over i sandet gytje med sneglehuse og videre til den grusede, lerede og stenede undergrund, lag 5. Overgangen sker over 5-6 cm, og skifter meget. Ellerødder fra lag 3 er udtaget til C-14 datering.
- Lag 4 (profil 8, felt A)
Lag 4A er en lomme af fint sand med sten. Lag 4B er et meget groft, gruset sandlag.

Lag 5 (profil 8, felt A)
"Undergrund" - gruset, leret og stenet.

Profil 9, felt E

Sedimentprøver, af vilkårligt rumfang, udtaget d. 29.09.1995 af DR fra profil 9 i felt E. Jf. tegning 29.

Prøvenr.	Niv.	Lag
Jf. niv.	ca. 166	Lag 2, v. 474,5/509,6
Jf. niv.	ca. 178	Lag 3, v. 474,5/509,6
Jf. niv.	ca. 186	Lag 4/4A, v. 474,5/509,6
Jf. niv.	ca. 194	Lag 5, v. 474,25/509,5
Jf. niv.	ca. 162	Lag 2A, v. 473/509,4
Jf. niv.	ca. 167	Lag 2B, v. 473/509,4
Jf. niv.	ca. 154	Lag 2, v. 471/509,3
Jf. niv.	ca. 170	Lag 3, v. 471/509,3
Jf. niv.	ca. 191	Lag 5, v. 471/509,3
Jf. niv.	ca. 190	Lag 8, v. 469,5/509,2
Jf. niv.	ca. 158	Lag 9, v. 468/509,2
Jf. niv.	ca. 148	Lag 9, v. 462/509
Jf. niv.	ca. 154	Lag 9, v. 459/508,8
Jf. niv.	ca. 143	Lag 9A, v. 459/408,8

Lagbeskrivelse - profil 9 v/DR

Nordvest-sydøst profil i felt E, 452,7-475/507,5-509,6. Jf. tegning 29:

- Lag 1 (profil 9, felt E)
Pløjelag/overjord - leret muld med sand, grus og småsten. I bunden af laget mere markante sandede partier med jernudfældninger.
- Lag 1A (profil 9, felt E)
Gråbrunt, plastisk ler.
- Lag 2 (profil 9, felt E)
Meget diffus overgang fra lag 1 (over 1-2 cm). Laget består af rødbrun gytje med meget lidt fint sand samt enkelte sandlinser. Laget bliver mere tørveagtigt mod øst.
- Lag 2A (profil 9, felt E)
Rødligbrunt tørvelag med rimelig skarp grænse til det overliggende lerlag 1A.
- Lag 2B (profil 9, felt E)
Grønligbrun gytje iblandet lidt tørv, mørkere end lag 2.
- Lag 3 (profil 9, felt E)
Diffus overgang mellem lag 2 og lag 3. Lag 3 består af mørkere, tørveblandet gytje med en del træ, sand, små sten og enkelte store sten (inkl. flint). Laget bliver mere tørveagtigt mod øst, og samtidig bliver træstykker og -rødder større.
- Lag 3A (profil 9, felt E)

Dette lag er en mellemtning mellem lag 3 og 5, med sandede partier langs grænsen til lag 3.

- Lag 4 (profil 9, felt E)
Rimelig skarp grænse (over 0,3 cm) mellem lag 3 og lag 4. Lag 4 er et rodet, sandet og gruset lag med små sten, partier med organisk materiale herunder fragmenter af ved.
- Lag 4A (profil 9, felt E)
Rodet, sammenskyttet lag - som lag 4 - men med meget større indhold af organisk materiale - tørveagtigt m. gytje og træfragmenter.
- Lag 5 (profil 9, felt E)
Skarp grænse fra lag 3 og 4 til lag 5 - dog enkelte sandstriber og -lag mellem lag 3 og 5. Lag 5 er et blandet, rodet lag af gytje med tørveagtige partier, træ, sand, grus, småsten samt klumper af blåler.
- Lag 5A (profil 9, felt E)
Partier af "undergrunden", lag 10B, og lag 5 rodet sammen.
- Lag 6 (profil 9, felt E)
I toppen af lag 6, eller rettere mellem lag 5 og lag 6, er et enkelt lag af håndstore sten hvorimellem er sand, grus og ler. Lag 6 er et mørkt, sandet og stenet lag med fragmenter af trærodde, med fint, gråt sand nedenunder (= "undergrund", lag 10A). Overgangen hertil er diffus.
- Lag 7 (profil 9, felt E)
Dette lag minder meget om både lag 4 og 4A, men er mere lagdelt. Indeholder skiftevis sandede og organiske partier/lag.
- Lag 8 (profil 9, felt E)
Lag 8 er en meget mere leret udgave af lag 5, med en meget diffus og blandet overgang til lag 3.
- Lag 9 (profil 9, felt E)
Ved omkring 468,5/510,9 går de her meget tørveagtige lag 2 og 3 sammen i ét lag, lag 9, som består af en fin gytje/tørveblanding indeholdende fint sand. Laget bliver mere og mere destrueret mod sydøst, med større og større indhold af uorganisk materiale, evt. med muldjord i bunden af laget. Ved omkring 462/510,6 bliver lag 9 til regulær muldjord, med et rimeligt stort indhold af organisk materiale. Sydøstligst i profilet - efter den store sten - bliver laget mere sandet og lagdelt.
- Lag 9A (profil 9, felt E)
Ved omkring 459/510,3 starter et lag "destrueret" tørv, som ligger ovenpå lag 9. Laget må stamme fra en forsumpning eller oversvømmelse. Laget bliver tykkere mod øst.
- Lag 10A (profil 9, felt E)
"Undergrund" - blåsand.
- Lag 10B (profil 9, felt E)
"Undergrund" - blåler.
- Lag 10C (profil 9, felt E)
"Undergrund" - gult ler, klistret.
- Lag 10D (profil 9, felt E)
"Undergrund" - gult ler, sandet.

Bilag I

A: Anne Bloch Jørgensen 1995: Foreløbig rapport vedr. udgravning af offerplads fra yngre bronzealder/ældre jernalder. NÆM 1995:120.

B: Anne Bloch Jørgensen & David Earle Robinson 1996: Almosen under lup – nyt om offerpladsen ved Tyvelse. *Liv og Levn* 10. Næstved Museum.

C: Anne Bloch Jørgensen, David Robinson & Charlie Christensen 1999:
Almosen, Denmark: A ritual bog site from the 1st millennium BC. I:
Bryony Coles *et al.*: *Bog Bodies, Sacred Sites and Wetland Archaeology*. WARP
(Wetland Archaeology Research Project).

Bilag II Fundliste

Fundene er nummereret fortløbende, fordelt på felter (A1-A168, B1-B34, C1, D1-D20, E1, F1-F23).

<u>Felt A:</u>		A 14	Sideskår Fra øverste del af grå sandlag; Koord. 514,88/517,28; Niv. 244
A 1	Dyreknogle Koord. 516,2/518,66; Niv. 273	A 15	Sideskår Fra øverste del af grå sandlag; Koord. 514,95/517,8; Niv. 245
A 2	Sideskår m. madskorpe på indersiden Koord. 516/518,6; Niv. 273	A 16	Tre sideskår Fra øverste del af grå sandlag; Koord. 514,96/517,92; Niv. 250
A 3	Dyreknogle Flintafslag Fra området omkring 516/519; Niv. 273	A 17	Sideskår Fra øverste del af grå sandlag; Koord. 514,72/517,8; Niv. 247
A 4	Dyreknogle Koord. 516,1/519,2; Niv. 276	A 18	To sideskår Fra grå sandlag; Koord. 514,73/518,22; Niv. 257
A 5	Dyreknogle Koord. 515,85/518,84; Niv. 277	A 19	Dyreknogle Fra grå sandlag; Koord. 514,6/518,78; Niv. 263
A 6	Dyreknogle Koord. 515,8/518,8; Niv. 277	A 20	Sideskår m. madskorpe på indersiden Koord. 514,45/517,78; Niv. 253
A 7	Dyreknogle Koord. 514,66/518,76; Niv. 264	A 21	Dyreknogle Koord. 514,82/517,62; Niv. 252
A 8	Dyreknogle Koord. 515,98/519,18; Niv. 280	A 22	Dyreknogle Koord. 514,62/518,53; Niv. 264
A 9	Menneskeknogle: uidentificeret fragm. Koord. 515,98/518,7; Niv. 280.	A 23	Dyreknogle Koord. 514,74/518,58; Niv. 269
A 10	Dyreknogle Fra området omkring 515/518; Niv. 232	A 24	Dyreknogle Koord. 514,74/518,84; Niv. 270
A 11	Dyreknogle Fra øverste sandlag; Koord. 515,02/518,43; Niv. 251	A 25	Menneskeknogle: uidentificeret fragm. Koord. 514,82/518,8; Niv. 269
A 12	Menneskeknogle: del af overarmsskaft fra spinkel person, m. spor efter dyregnav ved knogleenderne Fra øverste sandlag; Koord. 514,36/519,2; Niv. 253	A 26	Dyreknogle Koord. 515,16/518,53; Niv. 267
A 13	Tre sideskår Fra øverste del af grå sandlag; Koord. 514,9/515,7; Niv. 241	A 27	Menneskeknogle: kravebensfragm. Koord. 515,35/518,59; Niv. 271
		A 28	Dyreknogle

A 29	Koord. 515,32/518,85; Niv. 277 Dyreknogle Koord. 515,08/519,36; Niv. 273	A 43	Koord. 513,95/518,22; Niv. 252 Dyreknogle Koord. 514/518,18; Niv. 252
A 30	Dyreknogle Koord. 517/515,66; Niv. 247	A 44	Dyreknogle Koord. 513,81/518; Niv. 251
A 31	Dyreknogle Tilspidset gren (kasseret) Koord. 515,36/519,3; Niv. 280	A 45	Menneskeknogle: ribbensfragm. Koord. 514,24/518,22; Niv. 259
A 32	Dyreknogle Koord. 514,45/518,84; Niv. 273	A 46	Dyreknogle Koord. 513,62/517,7; Niv. 246
A 33	Et sideskår Koord. 514,7/518,7; Niv. 273	A 47	Dyreknogle Koord. 514,1/517,6; Niv. 240
A 34	Sideskår m. madskorpe på indersiden Fra området omkring 515/518,5; Niv. omkring 270	A 48	Menneskeknogle: uidentificeret fragm. Koord. 514,6/517,4; Niv. 238
A 35	Tildannet, ca. 160 cm langt, træstykke med firesidet tværsnit, ca. 10 x 20 cm, tangentialt kløvet, jf. tegn. 19. Stykket et noget forvitret, men muligvis tilhugget/tilspidset i begge ender. Det lå omtrent vandret, orienteret øst-vest. Midt i stykkets ene side er en tilhugget facet, og mod den ene ende et tildannet hul, ca. 2,5 cm i diameter og 1,5 cm dybt. Stykket er ikke medtaget til museet, men deponeret i fugtige omgivelser i Møllebækken nær fundstedet. Prøve udtaget til dendrokronologisk datering og til C14 datering. Midterkoordinat. 514/519,1; Niv. østlige ende 252, vestlige ende 255	A 49	To groftmagrede sideskår Dyreknogle Tilspidset gren (kasseret) Koord. 513,9/517,22; Niv. 241
		A 50	Dyreknogle Koord. 514,06/518,83; Niv. 267
		A 51	Dyreknogle Koord. 513,64/518,68; Niv. 261
		A 52	Dyreknogle Koord. 513,56/518,86; Niv. 260
		A 53	Dyreknogle Koord. 513,77/518,52; Niv. 255
		A 54	Dyreknogle Koord. 513,95/518,58; Niv. 257
A 36	Dyreknogle Koord. 513,3/518,7; Niv. 257	A 55	Dyreknogle Koord. 514,02/518,5; Niv. 257
A 37	Udgår	A 56	Sideskår Koord. 514,12/518,36; Niv. 254
A 38	Menneskeknogle: uidentificeret fragm. Koord. 513,58/518,81; Niv. 258	A 57	Dyreknogle Koord. 514,18/518,27; Niv. 261
A 39	Dyreknogle Koord. 513,65/518,52; Niv. 253	A 58	Dyreknogle Koord. 513,87/518,11; Niv. 255
A 40	Dyreknogle Koord. 513,86/518,43; Niv. 247	A 59	Sideskår Koord. 513,61/518,26; Niv. 259
A 41	Dyreknogle Koord. 513,75/518,28; Niv. 252	A 60	Menneskeknogle: uidentificeret fragm. Koord. 513,4/518,52; Niv. 257
A 42	Dyreknogle		

A 61	Dyreknogle Koord. 513,3/518,36; Niv. 257	A 78	Tilspidset gren (kasseret) Koord. 514,16/518,96; Niv. 269
A 62	Sideskår, meget tyndvægget Menneskeknogle: uidentificeret fragm. Koord. 513,24/518,32; Niv. 255	A 79	Dyreknogle Koord. 514,02/518,65; Niv. 260
A 63	Dyreknogle Koord. 513,17/518,46; Niv. 258	A 80	Dyreknogle Koord. 513,94/518,66; Niv. 265
A 64	Dyreknogle Koord. 513,08/518,48; Niv. 253	A 81	Menneskeknogle: fingerknogle fra voksen Koord. 513,76/518,56; Niv. 263
A 65	Sideskår m. madskorpe på indersiden Dyreknogle Koord. 512,9/518,7; Niv. 251	A 82	Sideskår Koord. 513,55/518,6; Niv. 262
A 66	Tre små sammenhørende randskår - fra lerkar m. fortykket og smalt facetteret rand (dateres til førromersk jernalder per. IIIB/ældre romersk jernalder) Koord. 512,85/518,63; Niv. 249	A 83	Dyreknogle Koord. 513,44/518,86; Niv. 265
A 67 fragm.	Menneskeknogle - uidentificeret Koord. 512,7/518,14; Niv. 244	A 84	Dyreknogle Koord. 513,57/518,95; Niv. 265
A 68	Menneskeknogle - ribbensfragm. Koord. 512,78/517,98; Niv. 243	A 85	Udgår
A 69	Dyreknogle Koord. 513,1/517,9; Niv. 245	A 86	Dyreknogle Koord. 513,76/519,1; Niv. 271
A 70	Et sideskår Koord. 513,2/517,88; Niv. 247	A 87	To sideskår Koord. 513,37/518,34; Niv. 261
A 71	Et sideskår Koord. 513,97/517,33; Niv. 244	A 88	Sideskår Koord. 513,18/518,22; Niv. 255
A 72	Dyreknogle Koord. 514,33/517,3; Niv. 245	A 89	Dyreknogle Koord. 512,96/518,58; Niv. 256
A 73	Sideskår m. madskorpe på indersiden Koord. 514,25/517,64; Niv. 247	A 90	Sideskår Koord. 512,85/518,75; Niv. 257
A 74	Dyreknogle Koord. 514,98/519,31; Niv. 272	A 91	Bundskår, meget groftmagret Dyreknogle Koord. 512,8/518,65; Niv. 257
A 75	Tilspidset gren (kasseret) Koord. 514,84/519; Niv. 270	A 92	Dyreknogle Koord. 512,6/518,75; Niv. 252
A 76	Dyreknogle Tilspidset gren (kasseret) Koord. 514,82/518,8; Niv. 271	A 93	Dyreknogle Koord. 512,55/518,67; Niv. 253
A 77	Blokafslag	A 94	Udgår
		A 95	Dyreknogle Koord. 512,6/519,04; Niv. 257
		A 96	Udgår

			Koord. 512,66/518,36; Niv. 256
A 97	Dyreknogle Koord. 512,65/517,94; Niv. 240	A 116	Sideskår Dyreknogle Koord. 512,8/518,4; Niv. 259
A 98	Sideskår Koord. 512,97/517,76; Niv. 247	A 117	To sideskår Dyreknogle Et blokafslag Koord. 513,06/518,13; Niv. 258
A 99	Sideskår Koord. 513,12/517,83; Niv. 248		
A 100	Dyreknogle Koord. 513,68/517,74; Niv. 258	A 118	Sideskår Dyreknogle Koord. 512,32/517,99; Niv. 244
A 101	Udgår		
A 102	Dyreknogle Koord. 514/517,2; Niv. 246	A 119	To sideskår Et flintafslag Koord. 512,16/517,86; Niv. 248
A 103	Dyreknogle Koord. 513,97/519,22; Niv. 276	A 120	Sideskår Koord. 512,56/517,75; Niv. 247
A 104	Dyreknogle Koord. 514,05/519,24; Niv. 274	A 121	Sideskår Koord. 513,17/517,5; Niv. 248
A 105	Sideskår Koord. 514,2/519,04; Niv. 270	A 122	Tværpil, lavet af flække, med bred udsvajet æg (mangler det ene hjørne v.æggem), Stationsvejtype (mellemste Ertebøllekultur) Fra tørvelaget lige under det grå, fundrige sandlag. Koord. 512,55/517,84; Niv. 253
A 106	Sideskår Koord. 514,15/519,05; Niv. 269		
A 107	Fragm. af tilspidset gren (kasseret) Koord. 513,5/518,94; Niv. 267		
A 108	To sideskår, heraf 1 m. madskorpe på undersiden Koord. 513,1/518,9; Niv. 267	A 123	Sideskår Koord. 512/517,4; Niv. 240
A 109	Dyreknogle Koord. 513,05/519,02; Niv. 268	A 124	Bundskår Et flintafslag Koord. 512,1/517,65; Niv. 240
A 110	Dyreknogle Koord. 512,4/519,02; Niv. 258	A 125	Dyreknogle Koord. 512,05/517,8; Niv. 246
A 111	Sideskår Koord. 512,48/518,93; Niv. 257	A 126	Udgår
A 112	Dyreknogle Koord. 512,55/518,64; Niv. 259	A 127	Sideskår Koord. 512,3/518; Niv. 247
A 113	Dyreknogle Koord. 512,22/518,66; Niv. 254	A 128	Flintafslag Koord. 512,41/518; Niv. 253
A 114	Dyreknogle Koord. 512,26/518,33; Niv. 250	A 129	Et sideskår Koord. 512,3/518,1; Niv. 252
A 115	To sideskår	A 130	Flintafslag Koord. 512,51/518; Niv. 257

A 131	Dyreknogle Koord. 512,6/518,4; Niv. 262		Koord. 515,6/514,05; Niv. 207
A 132	Flintafslag Koord. 512,56/518,54; Niv. 261	A 149	Blokafslag Koord. 516/513,9; Niv. 209
A 133	Dyreknogle Koord. 513,17/518,6; Niv. 268	A 150	Dyreknogle Koord. 516,2/513,45; Niv. 204
A 134	Blokafslag Koord. 513,24/519,06; Niv. 273	A 151	Dyreknogle Koord. 511,97/518,62; Niv. 240
A 135	Dyreknogle Koord. 513,24/519,06; Niv. 272	A 152	Dyreknogle Koord. 511,97/518,62; Niv. 245
A 136	Tre sideskår Dyreknogle Tilspidset pind, ca. 9 cm lang Løsfund fra felt A	A 153	Dyreknogle Koord. 511,97/518,62; Niv. 251
A 137	Menneskeknogle: uidentificeret fragm. Et sideskår Koord. 512,2/518; Niv. 254	A 154	Dyreknogle Koord. 512,8/519,14; Niv. 270
A 138	Dyreknogle Indlejret øverst i tørvelaget under det grå sandlag. Koord. 512,06/518,7; Niv. 262	A 155	Dyreknogle Koord. 513,2/519,18; Niv. 275
A 139	Dyreknogle Koord. 515,44/515,5; Niv. 234	A 156	Dyreknogle Koord. 513,35/519,19; Niv. 276
A 140	Udgår	A 157	Dyreknogle Koord. 513,42/519,2; Niv. 276
A 141	Flintafslag m. retouche Koord. 515,5/515,1; Niv. 228	A 158	Dyreknogle Koord. 513,5/519,21; Niv. 277
A 142	Menneskeknogle: uidentificeret kraniefragm. Koord. 515,7/514,7; Niv. 222	A 159	Dyreknogle Koord. 513,62/519,22; Niv. 271
A 143	Flintafslag Koord. 515,9/514,68; Niv. 226	A 160	Dyreknogle: hestekranie Fra overgangen mellem tørve- og sandlag. Koord. 514,66/519,37; Niv. 270
A 144	Dyreknogle Koord. 516,42/514,7; Niv. 220	A 161	Menneskeknogle: pandeben fra barn 8-12 år (hører ikke til F 22) Koord. 514,8/519,38; Niv. 235
A 145	Dyreknogle Koord. 516,22/514,4; Niv. 217	A 162	Dyreknogle Fundet ca. 25 cm inde i profilet; Koord. 514,72/519,57; Niv. 275
A 146	Menneskeknogle: uidentificeret fragm. Koord. 515,03/514,3; Niv. 215	A 163	Dyreknogle Koord. 514,62/519,37; Niv. 268
A 147	Dyreknogle Koord. 515,8/514,1; Niv. 220	A 164	Dyreknogle Fra tørvelag, fundet ca. 35 cm inde i profilen. Koord. 514,64/519,68; Niv. 273
A 148	Dyreknogle	A 165	Dyreknogle

	Koord. 516,16/519,5; Niv. 280		Koord. 494,54/519,2; Niv. 225
A 166	Dyreknogle Koord. 516,4/519,52; Niv. 256	B 12	Sideskår m. madskorpe på indersiden Blokafslag Koord. 494,26/518,84; Niv. 216
A 167	Menneskeknogle: intakt underkæbe fra voksen (mand ?) på ca. 20-30 år, m.10 tænder, seks tænder er tabt efter døden Fundet i afgravet jord, men stammer fra området omkring 516/519; Niv. 273	B 13	Dyreknogle Koord. 494,43/518,5; Niv. 222
		B 14	Dyreknogle Koord. 493,86/519,3; Niv. 223
A 168	Ellerod, udtaget som C-14 prøve, fra lag 7 (profil 4, felt A). Koord. 514,35/519,35; Topniv. 270.	B 15	Dyreknogle Koord. 493,57/518,68; Niv. 221
<u>Felt B:</u>		B 16	Dyreknogle Koord. 492,62/519,08; Niv. 207
B 1	Dyreknogle Fra området omkring 496/518; Niv. ca. 182	B 17	Flintafslag Koord. 492,66/518,7; Niv. 209
B 2	Menneskeknogle: pandeben fra voksen mand Fra området omkring 496/519; Niv. ca. 215	B 18	Sideskår Dyreknogle Koord. 494,3/518,8; Niv. 224
B 3	Knusesten af sandsten, m. kraftige hugspor Fra området omkring 494/518,5; Niv. ca. 211	B 19	Flintafslag Koord. 494,92/518,65; Niv. 243
B 4	Dyreknogle Trækulstumper Koord. 496,95/519,2; Niv. 218	B 20	Dyreknogle 494,64/518,7; Niv. 242
B 5	Dyreknogle 496/519,1; Niv. 220	B 21	Dyreknogle Koord. 494,4/518,76; Niv. 234
B 6	Dyreknogle Koord. 495,6/518,8; Niv. 225	B 22	Dyreknogle Koord. 494,4/518,63; Niv. 234
B 7	Menneskeknogler: kraniefragmenter, sandsynligvis fra nyfødt Koord. 495,17/518,6; Niv. 218	B 23	Dyreknogle Koord. 494,3/518,65; Niv. 234
B 8	Sideskår Koord. 495,15/518,5; Niv. 218	B 24	Dyreknogle Koord. 494,34/517,95; Niv. 245
B 9	Flintafslag Koord. 495,12/519,1; Niv. 227	B 25	Dyreknogle Koord. 493,74/519,08; Niv. 240
B 10	Sideskår Koord. 495/519,2; Niv. 227	B 26	Flintafslag Koord. 493,44/519,05; Niv. 233
B 11	To sideskår	B 27	Dyreknogle Koord. 493,27/519,1; Niv. 235
		B 28	Dyreknogle Koord. 493,65/518,7; Niv. 238
		B 29	Flintafslag Koord. 493,2/518; Niv. 236

B 30	Flintafslag Koord. 495/519,43; Niv. 236	D 5	Dyreknogle Koord. 471,5/518; Niv. 201
B 31	Dyreknogle Koord. 493,22/519,26; Niv. 228	D 6	Flintafslag Koord. 470,2/518,17; Niv. 218
B 32	Dyreknogle Koord. 493,18/519,24; Niv. 220	D 7	Flintskraber - af stort, aflangt afslag Koord. 470,45/518,45; Niv. 209
B 33	Dyreknogle Koord. 495,08/519,45; Niv. 204	D 8	Dyreknogle Koord. 470,7/518,2; Niv. 218
B 34	Fragm. af en tilspidset pæl, 17 cm lang og ca. 4 cm i diameter 495,72/519,46; Niv. 250	D 9	Flintafslag Koord. 471,07/518,32; Niv. 212
<u>Felt C:</u>		D 10	Menneskeknogle: underarmsfragm./spoleben (er fejlagtigt anført som nr. D 20 i den antropologiske rapport) Koord. 471,13/518,1; Niv. 212
C 1	Dyreknogle Løsfund fra felt C, fra tørvelaget		
<u>Felt D:</u>		D 11	Dyreknogle Koord. 471,26/518,04; Niv. 239
D 1	Flintafslag Løsfund fra felt D, fra gytjelaget	D 12	Sideskår, groftmagret Koord. 471,11/518,18; Niv. 241
D 2	Træstamme/gren m. spor efter overhugning i den ene ende, min. 1 meter lang og 19 cm i diameter, jf. Tegn. 19. Stykket lå omtrent vandret, orienteret øst-vest. Træstykket er ikke medtaget til museet, men deponeret i fugtige omgivelser i Møllebækken nær fundstedet. Midterkoordinat. 470,4/518,3; Niv. 181	D 13	Dyreknogle Koord. 471,3/518,3; Niv. 244
		D 14	Flintafslag Koord. 471,9/518,28; Niv. 262
		D 15	Sideskår, meget tykvægget (ca. 1,5 cm) og groft magret Koord. 471,8/518,53; Niv. 212
D 3	Gren med spor efter overhugning i den ene ende, 114 cm lang og 15 cm i diameter, noget forvitret, jf. Tegn. 19. Stykket lå omtrent vandret, orienteret ca. nord-syd. Grenen er ikke medtaget til museet, men deponeret i fugtige omgivelser i Møllebækken nær fundstedet. Midterkoordinat. 471,4/518,1; Niv. 184	D 16	Udgår
		D 17	Sideskår Løsfund fra felt D
		D 18	= løsfund fra det stenede lag umiddelbart på sydsiden af Møllebækken, mellem felterne D og F: Fem groftmagrede sideskår To flintafslag
D 4	Fragment af stor, lodretstående gren eller træstamme, overhugget i begge ender. Stykket er 25 cm langt og 9-18 cm i diameter, jf. Tegn. 19. Der er spor efter øksehug i begge de afhuggede ender. Stykket er ikke medtaget til museet, men deponeret i fugtige omgivelser i Møllebækken nær fundstedet. Koord. 470,85/518; Niv. 196	D 20	Se D 10
		<u>Felt E:</u>	
		E 1	Dyreknogler - vildsvinetænder fra felt E, lag 5, jf. Tegn. 29.

Koord. ca. 457/509,5; Niv. ca. 186

Felt F:

F 1 Dyreknogle
Koord. 469,53/524,54; Niv. 236

F 2 Flintafslag
Koord. 469,62/524,51; Niv. 237

F 3 Sideskår
Koord. 469,7/524,47; Niv. 239

F 4 Dyreknogle
Koord. 469,95/524,5; Niv. 240

F 5 Dyreknogle
Koord. 470,06/524,72; Niv. 242

F 6 Dyreknogle
Koord. 470,2/524,76; Niv. 243

F 7 Dyreknogle
Koord. 470,45/524,65; Niv. 240

F 8 Menneskeknogle: uidentificeret fragm.
Koord. 469,58/524,98; Niv. 234

F 9 Sideskår
Koord. 469,7/524,9; Niv. 235

F 10 Dyreknogle
Koord. 470,14/525,04; Niv. 248

F 11 Dyreknogle
Koord. 470,26/525,06; Niv. 250

F 12 Dyreknogle
Koord. 470,32/524,92; Niv. 241

F 13 Dyreknogle
Koord. 470,38/524,9; Niv. 245

F 14 Dyreknogle
Løsfund fra overjorden

F 15 Dyreknogle
Koord. 470,3/524,96; Niv. 257

F 16 Dyreknogle
Koord. 470,23/524,65; Niv. 244

F 17 Dyreknogle
Koord. 469,7/524,55; Niv. 239

F 18 Menneskeknogle: skinnbensfragm. m.
dyregnav
Koord. 469,55/525,15; Niv. 246

F 19 Menneskeknogle: uidentificeret fragm.
Koord. 469,68/525,06; Niv. 248

F 20 Dyreknogle
Koord. 470,02/524,77; Niv. 246

F 21 Dyreknogle
Koord. 469,96/524,43; Niv. 243

F 22 Menneskeknogle: isseben fra barn på
4-8 år
Koord. 470/524,65; Niv. 243

F 23 Flintafslag
Koord. 470,14/525,2; Niv. 258

Bilag IV

Liste over tegninger

- Tegn. 1: Oversigtsplan, 1:500
Tegn. 2: Afsætningsrids, 1:200, v/Landinspektørfirmaet Toft & Malmskov
Tegn. 3: Oversigtsplan, 1:500, med markering af målesystem, felter (A-F) og tegnede profiler (1-9)
Tegn. 4: Plantegning (original), felt A, 1:20 (ABJ)
Tegn. 5: Plantegning (original), felt A, 1:20, markering af fund (ABJ)
Tegn. 6: Plantegning (original), felt A, 1:20 (ABJ)
Tegn. 7: Plantegning (original), felt B, 1:20 (ABJ)
Tegn. 8: Plantegning (original), felt B, 1:20, markering af fund (ABJ)
Tegn. 9: Plantegning (original), felt B, 1:20 (ABJ)
Tegn. 10: Plantegning (original), felt C, 1:20 (ABJ)
Tegn. 11: Plantegning (original), felt C, 1:20 (ABJ)
Tegn. 12: Plantegning (original), felt C, 1:20 (ABJ)
Tegn. 13: Plantegning (original), felt C, 1:20 (ABJ)
Tegn. 14: Plantegning (original), felt C, 1:20 (ABJ)
Tegn. 15: Plantegning (original), felt C, 1:20 (ABJ)
Tegn. 16: Plantegning (original), felt D, 1:20, markering af fund (ABJ)
Tegn. 17: Plantegning (original), felt D, 1:20 (CC)
Tegn. 18: Plantegning (original), felt E, 1:20 (ABJ)
Tegn. 19: Diverse tildannet træ (A 35, D 2, D 3, D 4), 1:10 (ABJ)
Tegn. 20a-b: Originaltegning af profil 1, felt A, NØ-SV, 517/506-519,5, 1:20 (CC)
Tegn. 21a-c: Originaltegning af profil 2, felt C, NØ-SV, 517/527-551, 1:20 (CC)
Tegn. 22: Originaltegning af profil 3, felt B, NØ-SV, 497/512-519,3, 1:20 (CC)
Tegn. 23a-b: Originaltegning af profil 4, felt A, NV-SØ, 512-517/519-519,6 (DR)
Tegn. 24: Originaltegning af profil 5, felt D, NV-SØ, 470-475/518,5 (ABJ)
Tegn. 25: Originaltegning af profil 6, felt B, NV-SØ, 493-497/519,2-519,4 (DR)
Tegn. 26: Originaltegning af profil 7, felt F, NV-SØ, 469,5-470,7/525,2 (DR)
Tegn. 27: Plantegning (original), felt F, 1:20 (ABJ)
Tegn. 28: Originaltegning af profil 8, felt A, NØ-SV, 512/517-519 (DR)
Tegn. 29: Originaltegning af profil 9, felt E, NV-SØ, 452,7-475/507,5-509,6 (DR)

Bilag V: C-14 dateringer og vedbestemmelse

Bilag VI: Skeletrapport v/Pia Bennike

Bilag VII: Dyreknogler - artsliste v/Knud Rosenlund

Bilag VIII: Tegninger

Bilag IX: Fotos